Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PAOLO MENGOZZI IŠVADA,
pateikta 2013 m. sausio 17 d.[1]

Byla C-111/10

Europos Komisija
prieš

Europos Sąjungos Tarybą

„Valstybės pagalba — Tarybos kompetencija — SESV 108 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa — Esamos pagalbos schemos — Pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių — Pasekmės — Reglamentas Nr. 659/1999 — Pagalba investicijoms įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės Lietuvoje“

1. Šioje byloje pateiktame ieškinyje Komisija Teisingumo Teismo prašo panaikinti 2009 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimą 2009/983/ES dėl Lietuvos Respublikos valdžios institucijų teikiamos valstybės pagalbos žemės ūkio paskirties žemės pirkimui 2010 m. sausio 1 d. – 2013 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu (toliau – ginčijamas sprendimas)[2].

2. Kitais tuo pačiu metu pateiktais trimis ieškiniais Komisija apskundė kitus Tarybos sprendimus, susijusius su tokios pačios rūšies pagalba, teikiama Lenkijos Respublikos (byla C-117/10), Latvijos Respublikos (byla C-118/10) ir Vengrijos Respublikos (byla C-121/10).

3. Visuose ieškiniuose keliamas tas pats opus klausimas: ar pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių, kurį Komisija pateikia valstybėse narėse atlikdama esamų pagalbos schemų nuolatinę kontrolę, kaip tai numatyta SESV 108 straipsnio 1 dalyje (arba tiek, kiek tai susiję su byla C-117/10, EB 88 straipsnio 1 dalyje), reiškia, jog ši institucija priėmė galutinę poziciją dėl nagrinėjamos schemos suderinamumo su bendrąja rinka ir dėl to Tarybai užkertamas kelias vykdyti SESV 108 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje (arba EB 88 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje) jai suteiktą kompetenciją leisti teikti pagalbą nukrypstant nuo SESV 107 straipsnio (arba EB 87 straipsnio) ir kitų taikomų nuostatų, kai tą pateisina išimtinės aplinkybės?

I – Teisinis pagrindas

4. Remiantis SESV 108 straipsnio 1 dalimi:

„Komisija kartu su valstybėmis narėmis nuolat kontroliuoja visas tose valstybėse esamas pagalbos sistemas. Valstybėms narėms ji siūlo atitinkamas priemones, reikalingas bendrajai rinkai palaipsniui plėtoti arba jai veikti.“

1 — Originalo kalba: italų.
2 — OL L 338, 2010, p. 93.

5. Šio straipsnio 2 dalies trečioje ir ketvirtoje pastraipose numatyta:

„Kurios nors valstybės narės prašymu Taryba, nukrypdama nuo 107 straipsnio nuostatų arba 109 straipsnyje numatytų reglamentų, gali vieningai nuspręsti, kad tam tikra tos valstybės teikiama ar teiktina pagalba neprieštarauja vidaus rinkai, jei toks sprendimas pateisinamas išimtinėmis aplinkybėmis. Jei dėl paminėtos pagalbos Komisija jau yra pradėjusi šios dalies pirmojoje pastraipoje nurodytą procedūrą, atitinkamai valstybei pateikus Tarybai prašymą toji procedūra sustabdoma, kol Taryba pareiškia savo požiūrį.

Tačiau jei Taryba per tris mėnesius po minėto prašymo pateikimo savo požiūrio nepareiškia, sprendimą priima Komisija.“

6. Atsižvelgiant į tai, kad šios bylos teisinis pagrindas iš esmės sutampa su bylos C-117/10 teisiniu pagrindu, dėl atitinkamų Lietuvos stojimo į Europos Sąjungą akto (toliau – 2003 m. Stojimo aktas)[3] IV priedo 4 skyriaus, 1999 m. kovo 22 d. Reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB Sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles[4], Bendrijos valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriuje gairių (toliau – 2000 m. žemės ūkio gairės)[5] ir Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairių (toliau – 2007–2013 m. žemės ūkio gairės)[6] nuostatų reikia žiūrėti tą pačią dieną kaip ir ši išvada pateikiamos mano išvados byloje C-117/10 5–16 punktus.

7. Pranešime, paskelbtame 2008 m. kovo 15 d.[7] Oficialiajame leidinyje, Komisija pagal Reglamento Nr. 659/1999 19 straipsnio 1 dalį konstatavo Lietuvos „besąlygišką ir aiškų pritarimą“ pasiūlymams dėl tinkamų priemonių, nurodytiems 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte, kurį Lietuvos valdžios institucijos raštu pateikė Komisijai 2007 m. kovo 22 d.

II – Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

8. 2004 m. rugpjūčio 31 d. pagal 2003 m. Stojimo akto IV priedo 4 skyriuje nustatytą tvarką Lietuva pranešė Komisijai apie priemones ir prašė jas laikyti esama pagalba, kaip tai suprantama pagal EB 88 straipsnio 1 dalį, iki trečiųjų metų nuo įstojimo dienos pabaigos. Šios priemonės apėmė „paramos įsigyjant žemę“[8] schemą.

9. 2006 m. lapkričio 22 d.[9] sprendime Komisija išnagrinėjo ir iki 2010 m. gruodžio 31 d. leido taikyti pagalbos schemos investicijoms įsigyjant ne daugiau nei 300 hektarų žemės ūkio paskirties žemės projektą, apie kurį pranešė Lietuvos valdžios institucijos ir kuris buvo skirtas tam, kad būtų sukurtos sąlygos racionaliai valdomoms žemės ūkio valdoms formuoti. Remiantis šiuo projektu pagalba galėjo būti teikiama pagal du alternatyvius mechanizmus. Pagal pirmąjį, kuris galėjo būti taikomas tik jauniems ūkininkams, numatyta sumažinti įsigijimo kainą, ją padauginant iš 0,6, kai mokama grynaisiais, ir iš 0,75 kitais atvejais. Pagal antrąjį pagalba atitinka pirkėjo mokamos faktinės palūkanų normos (kuri yra ne mažesnė kaip 5 %) ir banko taikomos palūkanų normos skirtumą. Pagalba teikiama, jei vykdomi tam tikri papildomi įsipareigojimai, kurie skiriasi pagal tai, koks mechanizmas taikomas, pavyzdžiui, pareiga laikytis būtiniausių aplinkos apsaugos ar gyvūnų gerovės standartų arba pareiga neperleisti įsigytos žemės ar nepakeisti iš valstybės įsigytos žemės naudojimo paskirties per

3 — Aktas dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003 9 23, būtent p. 798).

4 — OL L 83, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339.

5 — OL C 28, 2000 2 1, p. 2.

6 — OL C 319, 2006 12 27, p. 1.

7 — OL C 70, p. 11.

8 — OL C 147, 2005 6 17, p. 2. Tiek, kiek tai susiję su Lietuva, nagrinėjamos schemos pavadinimas nurodytas 20 punkte.

9 — N 112/05, Parama įsigyjant žemę, OL C 317, p. 6. Su sprendimo versija anglų kalba galima susipažinti DG COMP interneto svetainėje adresu http://ec.europa.eu / agriculture / stateaid / decisions / n11205_en.pdf.

penkerių metų laikotarpį. Be to, potencialūs pagalbos gavėjai turėjo tenkinti tam tikrus reikalavimus, kaip antai reikalavimą turėti praktinės ūkininkavimo patirties arba būti išėjus specialų mokymą ir turėti tai patvirtinantį diplomą. Pagalbos dydis negalėjo viršyti 40 % kriterijus atitinkančių išlaidų. Schema galėjo būti taikoma iki 2010 m.[10]

10. 2005 m. gegužės 30 d. laišku Komisija paragino valstybes nares pateikti pasiūlymus dėl taisyklių pagalbos žemės ūkio sektoriui srityje supaprastinimo. 2006 m. birželio 19 d. laišku Lietuvos vyriausybė paprašė Komisijos leisti toliau teikti pagalbą investicijoms įsigyjant žemės ūkio paskirties žemę, ypač jauniems ūkininkams, jei reikia, sumažinus intensyvumą. Ši valstybė narė patvirtino savo poziciją per 2006 m. birželio 22 ir 23 d. vykusį Komisijos ir valstybių narių susitikimą.

11. 2009 m. lapkričio 12 d. laišku, adresuotu „Žemės ūkio ir žuvininkystės“ tarybai, Lietuvos valdžios institucijos paprašė leisti remiantis EB 88 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa išimties tvarka teikti pagalbą žemės ūkio paskirties žemei įsigyti Lietuvoje. 2009 m. gruodžio 4 d. ši valstybė narė perdavė Tarybai tam tikros papildomos informacijos.

12. 2009 m. gruodžio 16 d. Taryba niekam nebalsavus prieš (septynios delegacijos susilaikė) priėmė ginčijamą sprendimą. Šio sprendimo 1 straipsnyje įtvirtinta:

„Laikoma, kad Lietuvos valdžios institucijų teikiama išimtinė valstybės pagalba, naudojama valstybinės žemės ūkio paskirties žemės pirkimui skirtoms paskoloms, neviršijanti 55 mln. (Lietuvos litų (LTL)) ir teikiama nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d., yra suderinama su vidaus rinka.“

13. Suderinama pripažinta pagalba ginčijamo sprendimo 5 ir 6 konstatuojamosiose dalyse apibūdinta taip:

„(5) Valstybės pagalba bus teikiama dviem alternatyviais būdais: 1) padauginant įsigytos žemės rinkos kainą iš svorinio koeficiento (0,6 arba 0,75 jaunų ūkininkų atveju, jeigu įvykdomos visos pagal pagalbos schemą nustatytos sąlygos); 2) išsimokėtinai parduodant valstybinę žemės ūkio paskirties žemę; šiuo atveju pagalba atitinka skirtumą tarp pirkėjo mokamos faktinės palūkanų normos, kuri yra ne mažesnė kaip 5 %, ir paskolą teikiančio banko taikomos palūkanų normos.

(6) Valstybės pagalba, kurią numatoma teikti, siekia 55 milijonus [LTL]; 2010–2013 m. laikotarpiu ji turėtų sudaryti sąlygas įsigyti iš viso 370 000 hektarų žemės ūkio paskirties žemės, vienam pirkėjui leidžiant įsigyti iki 300 hektarų žemės ūkio paskirties žemės. Vidutinė pagalbos suma vienai valdai turėtų sudaryti apie 11000 LTL <…>“.

III – Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai

14. 2010 m. vasario 26 d. Teisingumo Teismo kanceliarijoje pateiktu dokumentu Komisija pareiškė šį ieškinį. 2010 m. rugpjūčio 9 d. nutartimi Vengrijos Respublikai, Lietuvos Respublikai ir Lenkijos Respublikai buvo leista įstoti į bylą palaikyti Tarybos reikalavimų.

15. Komisija prašo Teisingumo Teismo panaikinti ginčijamą sprendimą ir priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas. Taryba prašo Teisingumo Teismo atmesti ieškinį kaip nepagrįstą ir priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas. Vengrija, Lenkija ir Lietuva prašo Teisingumo Teismo atmesti ieškinį kaip nepagrįstą. Lenkija palaiko Tarybos reikalavimus, susijusius ir su prašymu priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

10 — Žr. sprendimo 2.2 punktą.

IV – Dėl ieškinio

16. Grįsdama ieškinį Komisija pateikia keturis pagrindus, susijusius atitinkamai su Tarybos kompetencijos priimti ginčijamą sprendimą nebuvimu, piktnaudžiavimu įgaliojimais, lojalaus institucijų bendradarbiavimo principo pažeidimu ir akivaizdžia vertinimo klaida.

A – *Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su Tarybos kompetencijos nebuvimu*

17. Pateikdama pirmąjį ieškinio pagrindą, pagrįstą Tarybos kompetencijos nebuvimu, Komisija iš esmės teigia, kad 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte suformuluotas pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių bei Lietuvos pritarimas tokiam pasiūlymui yra „sprendimas“, kuriuo ji pripažino ginčijamu sprendimu leistą taikyti pagalbos schemą nesuderinama su bendrąja rinka visą šių gairių taikymo laikotarpį, t. y. iki 2013 m. gruodžio 31 d. Komisija primena Teisingumo Teismo 2004 m. birželio 29 d.[11] ir 2006 m. birželio 22 d.[12] sprendimus, dėl kurių analizės reikia žiūrėti tą pačią dieną kaip ir ši išvada pateikiamos mano išvados byloje C-117/10 27–31 punktus, ir mano, kad pagal pirmumo principą, kuriuo, remiantis šiais sprendimais, grindžiamas Komisijai ir Tarybai pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį suteiktos kompetencijos padalijimo kriterijus, Taryba šioje byloje neturi kompetencijos priimti ginčijamo sprendimo.

18. Dėl šalių ginčo Teisingumo Teisme iš esmės kyla trys klausimai. Pirmasis susijęs su pagalbos schemos, kurią taikyti buvo leista ginčijamu sprendimu, statusu, todėl pirmiausia reikia patikrinti, ar, kaip teigia Komisija, ši schema sutampa su nurodytąja 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte pateiktame pasiūlyme dėl atitinkamų priemonių, ar veikiau, kaip teigia Taryba, tai yra nauja ir kitokia pagalba (žr. *infra* 1 dalį). Antrasis klausimas susijęs su pasiūlymo dėl atitinkamų priemonių, kuriam pritarė suinteresuotoji valstybė narė, pasekmėmis (žr. *infra* 2 dalį). Galiausiai, norint atsakyti į trečiąjį klausimą, reikia apibrėžti 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte suformuluoto pasiūlymo dėl atitinkamų priemonių ir susijusio Lietuvos pritarimo apimtį (žr. *infra* 3 dalį).

1. Dėl ginčijamame sprendime leidžiamos taikyti pagalbos schemos

19. Mano nuomone, būtų sunku užginčyti, kad 2006 m. lapkričio 22 d. Komisijos sprendime ir ginčijamame sprendime apibūdintos pagalbos schemos iš esmės sutampa. Be to, 2009 m. lapkričio 12 d. Tarybai adresuotame laiške Lietuva aiškiai jos prašė patvirtinti „šiuo metu teikiamos pagalbos valstybinei žemei įsigyti pratęsimą iki 2013 m. gruodžio 31 d.“. Siekiant įrodyti, kad abi schemos skiriasi, Tarybos pateikti argumentai, kurie iš esmės skirti pagrįsti, kad ginčijamu sprendimu patvirtinta schema laiko atžvilgiu yra kitos apimties, skirta kitiems subjektams ir pagrįsta naujomis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis, mano nuomone, turi būti atmesti remiantis tą pačią dieną kaip ir ši išvada pateikiamos mano išvados byloje C-117/10 53, 54 ir 56 punktuose nurodytais motyvais. Kalbant apie Tarybos teiginį, kad norint įgyvendinti ginčijamu sprendimu leistą taikyti schemą būtina priimti naują teisinį pagrindą, reikia nurodyti, kad Lietuvos vyriausybė neteigė, jog tai buvo padaryta, ir, priešingai, savo pareiškimuose kelis kartus tvirtino, jog teisės aktai, apie kuriuos Komisijai pranešta 2005 m., visiškai nebuvo pakeisti. Galiausiai reikia nurodyti, kad 2009 m. lapkričio 12 d. ir 2009 m. gruodžio 4 d. Tarybai adresuotuose laiškuose Lietuva aiškiai jos prašė patvirtinti „galiojančios pagalbos schemos pratęsimą“.

20. Kita vertus, nekyla ginčas, kad pagalbos schema, kuri ginčijamu sprendimu pripažinta suderinama su vidaus rinka, yra „nauja pagalba“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio c punktą, nes schema, apie kurią Lietuva pranešė 2005 m., buvo skirta taikyti tik iki 2009 m. gruodžio 31 d. ir ją Komisija leido taikyti iki tos datos minėtu 2006 m. lapkričio 22 d. sprendimu. Nors iš

11 — 2004 m. birželio 29 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą* (C-110/02, Rink. p. I-6333).

12 — Byla C-399/03, *Komisija prieš Tarybą* (Rink. p. I-5629).

principo iš šios išvados 17 punkte minėtos teismo praktikos matyti, kad toks statusas savaime nelemia Tarybos galimybės įgyvendinti kompetenciją pagal SESV 108 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą panaikinimo (šiuo klausimu žr. šią dieną pateikiamos išvados byloje C-117/10 50 punktą), vis dėlto šioje byloje, kaip bus matyti toliau, jis turi lemiamą reikšmę. Šiuo atžvilgiu pakanka nurodyti, kad dėl 2006 m. Komisijos patvirtintos schemos pratęsimo po 2009 m. gruodžio 31 d. reikėjo pateikti naują pranešimą, o Komisija turėjo priimti naują poziciją dėl jos suderinamumo, nes ši schema neatitinka Reglamento Nr. 1857/06.

2. Dėl pasiūlymo dėl atitinkamų priemonių, kuriam pritarė suinteresuotoji valstybė narė, pasekmių

21. Dėl tą pačią dieną kaip ir ši išvada pateikiamos mano išvados byloje C-117/10 62–72 punktuose išdėstytų priežasčių manau, kad pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių, kuriam pritarė valstybė narė, kuriai jis skirtas, yra Komisijos *priimta galutinė pozicija* dėl nagrinėjamos pagalbos schemos suderinamumo ir sukelia *privalomų teisinių pasekmių, analogiškų sprendimo sukeliamoms pasekmėms*. Taigi, mano nuomone, toks aktas, remiantis šios išvados 17 punkte nurodyta teismo praktika, gali sudaryti kliūčių priimti jam prieštaraujančius sprendimus pagal SESV 108 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą.

22. Todėl reikia apibrėžti, viena vertus, pozicijos dėl pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti suderinamumo, kurią Komisija priėmė, kai 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte pateikė pasiūlymą dėl atitinkamų priemonių, ir, antra vertus, Lietuvos prisiimtų įsipareigojimų, kai ši pritarė tokiam pasiūlymui, apimtį. Iš tiesų galimas patvirtinimas, kad Taryba neturi kompetencijos priimti ginčijamo sprendimo, priklauso nuo šio dvigubo tyrimo baigties.

3. Dėl atitinkamų priemonių, įtvirtintų 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte, ir Lietuvos pritarimo apimties

23. Tą pačią dieną kaip ir ši išvada pateikiamos mano išvados byloje C-117/10 74 punkte pabrėžta, jog nors tiesa, kad pagal 2007–2013 m. žemės ūkio gairėse priimtą poziciją Reglamento Nr. 1857/2006 4 straipsnio 8 dalies neatitinkanti pagalba investicijoms įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės iš principo nesuderinama [su bendrąja rinka], vis dėlto tokia priimta pozicija savaime negali būti laikoma galutine, nes, remiantis minėtų gairių 183 punktu, naujos individualios pagalbos arba naujų pagalbos schemų atveju Komisija turi konstatuoti ir pripažinti tokios pagalbos nesuderinamumą taikydama SESV 108 straipsnyje numatytą kontrolės procedūrą. Todėl nepritariu Komisijos teiginiui, kurį ši pakartojo pateikdama ieškinį šioje byloje, kad 2007–2013 m. žemės ūkio gairėse „pripažįstama“ nesuderinama su vidaus rinka nuo 2007 m. gruodžio 31 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. bet kuri jų neatitinkanti pagalba investicijoms įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės, įskaitant tą, kuri dar nenustatyta. Kaip, mano nuomone, teisingai nurodė Taryba ir Lietuvos vyriausybė, jei būtų pritarta šiam teiginiui, tai reikštų, jog Komisijai būtų suteikti teisėkūros įgaliojimai, nukrypstant nuo SESV 108 straipsnyje numatytų procedūrų.

24. Tokiomis aplinkybėmis, remdamasis pasiūlymo dėl atitinkamų priemonių, pateikto 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte, ir suinteresuotosios valstybės narės prisiimtų įsipareigojimų bendromis pasekmėmis, minėtoje išvadoje nurodžiau, kad Komisijos priimta pozicija dėl toje valstybėje narėje esamos pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemos yra galutinio pobūdžio ir užkerta kelią Tarybai vykdyti kompetenciją pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą (žr. 75 ir 76 punktus).

25. Vis dėlto šioje byloje aplinkybės yra kitokios ir negalima daryti tokios pačios išvados. Nors tiesa, kad Lietuva raštu pateikė savo „aiškų ir besąlygišką“ pritarimą [13] Komisijos 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte pasiūlytoms priemonėms ir šitaip, kaip ir kitos apie savo pritarimą pranešusios valstybės narės, įsipareigojo iki 2009 m. gruodžio 31 d. pakeisti savo paramos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemą, vis dėlto nekyla ginčas, jog tą dieną nagrinėjamos schemos taikymas buvo nutrauktas. Todėl, konkrečiai kalbant, Lietuva neprivalėjo daryti kokių nors esamos schemos pakeitimų, ir reikalavimas vykdyti jos prisiimtą įsipareigojimą iš esmės nustojo galioti nuo to momento, kai ši pareiga buvo pradėta nevykdyti.

26. Tokiomis aplinkybėmis ginčijamu sprendimu nebuvo suteikta teisė pažeisti pagal SESV 108 straipsnio 1 dalį sudarytą susitarimą ir jis neprieštarauja galutinei Komisijos pozicijai, nes, kaip jau buvo nurodyta, tokia pozicija buvo priimta tik dėl 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte minėtų schemų, t. y. Lietuvos atveju dėl schemos, skirtos taikyti iki 2009 m. gruodžio 31 d.

27. Kitokią išvadą būtų galima daryti tik tvirtinant, kad Lietuva visiškai pritarė 2007–2013 m. žemės ūkio gairėms ir įsipareigojo nenustatyti minėtų gairių neatitinkančių paramos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemų per visą laikotarpį nuo 2009 m. gruodžio 31 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. Tačiau, viena vertus, toks teiginys, kuris patvirtinamas ir kai kuriose Komisijos pareiškimų vietose, neatitiktų pritarimo, apie kurį Lietuva pranešė Komisijai ir kuris, kaip matyti iš pranešimo, paskelbto 2008 m. kovo 15 d. Oficialiajame leidinyje, buvo susijęs tik su šių gairių 196 punkte nurodytomis tinkamomis priemonėmis, apimties. Kita vertus, jis iš esmės leistų taikyti SESV 108 straipsnio 1 dalyje numatytą mechanizmą, kuris reglamentuojamas Reglamento Nr. 659/1999 18 ir 19 straipsniuose, peržengiant srities, dėl kurios jis buvo sukurtas, t. y. nuolatinės esamos pagalbos schemų kontrolės, ribas.

28. Galiausiai, jei nekyla abejonių, kad, kaip teisingai tvirtina Komisija, pagal 2007–2013 m. gairėse Komisijos priimtą poziciją su vidaus rinka nesuderinama Reglamente Nr. 1857/2006 numatytų sąlygų neatitinkanti pagalba investicijoms įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės, vis dėlto negalima manyti, kad tokia pozicija gali užkirsti kelią Tarybai vykdyti kompetenciją pagal SESV 108 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, nebent būtų pakeista šios išvados 17 punkte nurodyta teismo praktika, pagal kurią tik galutinė pozicija gali sukelti tokių pasekmių. Nors sprendimas, kurį siūlau Teisingumo Teismo priimti šioje byloje, gali atrodyti pernelyg formalus, panašu, jis vienintelis suderinamas su Komisijai ir Tarybai SESV 108 straipsnio suteiktos kompetencijos padalijimo kriterijų aiškinimu Teisingumo Teismo praktikoje.

4. Išvada dėl Tarybos kompetencijos priimti ginčijamą sprendimą

29. Remdamasis nurodytais vertinimais siūlau Teisingumo Teismui atmesti pirmąjį Komisijos ieškinio pagrindą, susijusį su Tarybos kompetencijos nebuvimu.

13 — Žr. pranešimą, 2008 m. kovo 15 d. paskelbtą Oficialiajame leidinyje (OL C 70),

B – *Dėl antrojo ir trečiojo ieškinio pagrindų, susijusių atitinkamai su piktnaudžiavimu įgaliojimais ir lojalaus bendradarbiavimo pareigos pažeidimu*

30. Antruoju ieškinio pagrindu Komisija iš esmės teigia, kad leisdama taikyti pagalbos priemones, kurios 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte buvo pripažintos nesuderinamomis su bendrąja rinka, Taryba naudojosi SESV 108 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje jai suteikta kompetencija kitais tikslais nei numatyti Sutartyje. Jos nuomone, šioje nuostatoje Tarybai suteikiama teisė išimtinėmis aplinkybėmis pripažinti, jog pagalba, kurios Komisija negali leisti taikyti, yra suderinama su bendrąja rinka, tačiau jai nesuteikiami įgaliojimai panaikinti Komisijos vertinimą, susijusį su pagalbos suderinamumu, nustatytą privalomą galią turinčiame akte.

31. Šiuo klausimu pritariu prielaidai, kuria grindžiamas nagrinėjamas ieškinio pagrindas, kad 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punktas kartu su Lietuvos pritarimu dėl jame nurodytų atitinkamų priemonių reiškia galutinę ir privalomą Komisijos poziciją dėl priemonių, kurios iš esmės identiškos nurodytosioms ginčijamame sprendime, suderinamumo su bendrąja rinka. Tačiau iš šios bylos aplinkybių matyti, kad tokia priimta pozicija, susijusi su nustojusia galioti schema, kaip ir Lietuvos prisiimtas įsipareigojimas ją pakeisti 2009 m. gruodžio 31 d., po šios datos negalėjo sukelti pasekmių.

32. Todėl manau, kad antrasis ieškinio pagrindas, susijęs su piktnaudžiavimu įgaliojimais, turi būti atmestas.

33. Trečiuoju ieškinio pagrindu Komisija tvirtina, kad priimdama ginčijamą sprendimą Taryba atleido Lietuvą nuo bendradarbiavimo pareigos, kuri jai privaloma, kai atliekama nuolatinė esamos pagalbos schemų kontrolė, numatyta SESV 108 straipsnio 1 dalyje, ir nuo pareigos, kurią ji prisiėmė pritardama Komisijos rekomenduojamoms atitinkamoms priemonėms. Šitaip Taryba pažeidė Sutartyje nustatytą institucinę pusiausvyrą, nes vykdė joje Komisijai suteiktą kompetenciją.

34. Mano nuomone, reikia atmesti ir šį pagrindą. Iš tiesų jis grindžiamas prielaida, kad ginčijamu sprendimu buvo padaryta įtaka Lietuvos prisiimtam įsipareigojimui Komisijai pakeisti egzistuojančią paramos žemei įsigyti schemą, siekiant ją suderinti su 2007–2013 m. žemės ūkio gairėmis. Kadangi šis įsipareigojimas baigėsi 2009 m. gruodžio 31 d., kai baigėsi minėtos schemos galiojimas, įtaka, dėl kurios skundėsi Komisija, nepaisant bet kurių kitų argumentų, nebuvo įrodyta.

C – *Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su akivaizdžia išimtinių aplinkybių buvimo vertinimo klaida ir Sutarties bei pagrindinių Sąjungos teisės principų pažeidimu*

35. Nurodydama ketvirtąjį ieškinio pagrindą Komisija iš esmės pateikia du kaltinimus, kuriuos išnagrinėsiu atskirai. Pirmiausia ji tvirtina, kad ginčijamame sprendime padaryta akivaizdi vertinimo klaida, nes aplinkybės, nurodytos norint pateisinti leidžiamas taikyti pagalbos priemones, nėra išimtinio pobūdžio. Antra, ji tvirtina, kad šios priemonės neproporcingos, palyginti su siekiamais tikslais, atsižvelgiant būtent į suteikto leidimo trukmę.

36. Apskritai kalbant apie „išimtinių aplinkybių“, kaip jos suprantamos pagal SESV 108 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, sąvoką, nurodytina, kad, atsižvelgiant į Tarybos diskrecijos vykdant pagal šį straipsnį jai suteiktus įgaliojimus pobūdį ir apimtį bei į Teisingumo Teismo vykdomos pagal jį priimtų sprendimų priežiūros ribas, reikia žiūrėti tą pačią dieną kaip ir ši išvada pateikiamos mano išvados byloje C-117/10 86–87 punktus.

1. Dėl pirmojo kaltinimo, susijusio su akivaizdžia išimtinių aplinkybių buvimo, kaip tai suprantama pagal SESV 108 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, vertinimo klaida

37. Visų pirma Komisija teigia, kad ginčijamame sprendime prie išimtinių aplinkybių klaidingai priskiriamos *kai kurios struktūrinės problemos Lietuvos žemės ūkio sektoriuje*. Ji konkrečiai nurodo šio sprendimo 2 konstatuojamąją dalį, kurioje Taryba teigia, kad „dėl nepakankamų žemės ūkio pajamų sudėtinga pagerinti nepalankią Lietuvos žemės ūkio valdų teritorinę struktūrą“, ir patikslina, kad „2009 m. 52,5 % visų ūkių sudarė ūkiai, kurių plotas – iki 5 hektarų“. Be to, Komisija tvirtina, kad Taryba klaidingai išimtine aplinkybe laikė „*rinkos sąlygų pasikeitimą*“, būtent žemės ūkio produktų gamintojų kainų sumažėjimą 2009 m., minėtą ginčijamo sprendimo 3 konstatuojamojoje dalyje. Galiausiai, kalbėdama apie ginčijamo sprendimo 4 konstatuojamojoje dalyje minėtus veiksnius, t. y. „ūkininkų nuosavo kapitalo stygių“ ir „aukštas palūkanų normas, kurias kredito įstaigos taiko paskoloms žemės ūkio paskirties žemei pirkti“ 2008 m. pabaigoje ir 2009 m., Komisija pabrėžia, jog pirmasis yra struktūrinio pobūdžio, o antrasis, atsižvelgiant į tai, kad jis yra ekonominės krizės požymis, nėra nepriklausomas nuo bendros situacijos, nurodytos ginčijamo sprendimo 3 konstatuojamojoje dalyje.

38. Šiuo klausimu pirmiausia nurodytina, kad, mano nuomone, Komisija teisingai tvirtina, jog ginčijamo sprendimo 2 konstatuojamojoje dalyje minėti veiksniai, t. y. mažas žemės ūkio valdų dydis ir žemas pajamų lygis, *patys savaime* nėra išimtinės aplinkybės pagal SESV 108 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą dėl jų struktūrinio pobūdžio, kurio neginčija nei Taryba, nei Lietuva, ir dėl to, kad jie neatsirado dėl susiklosčiusių aplinkybių.

39. Tačiau, priešingai, nei teigia institucija ieškovė, atsižvelgiant į ginčijamo sprendimo struktūrą, šie veiksniai nėra minimi kaip išimtinės aplinkybės, būtent kaip veiksniai, būdingi Lietuvos žemės ūkio ekonomikos struktūrai, ir nuoroda į juos yra daugiausia susijusi su nuosmukio, kuris yra pagrindinis elementas, kuriuo, remiantis šio sprendimo 3 ir 4 konstatuojamųjų dalių turiniu, grindžiamos leistos taikyti priemonės, sukeltų ekonominio ir socialinio pobūdžio padarinių vertinimu. Tą patį galima pasakyti apie ūkininkų nuosavo kapitalo stygių, dėl kurio Komisija tik nurodo jo struktūrinį pobūdį, tačiau nepateikia įrodymų.

40. Kita vertus, iš minėto 1996 m. vasario 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* aiškiai matyti, kad, vykdydama SESV 108 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje nurodytą kompetenciją, Taryba gali remtis atitinkamo ekonomikos sektoriaus struktūrinių problemų *ilgalaikiškumu* arba *padidėjimu* siekdama įvertinti susiklosčiusių nepalankių aplinkybių pasekmes tam sektoriui [14].

41. Dėl Komisijos argumento, kad 2009 m. užfiksuotas pajamų lygio laipsniškas sumažėjimas ir žemės ūkio produktų gamintojų kainų mažėjimas bei 2008 m. rudenį prasidėjusi ekonominė krizė, kuri tęsėsi visus 2009 m., buvo būdingi visoms valstybėms narėms, reikia priminti, kad, remiantis teismų praktika, tai, kad konkreti situacija tuo pačiu metu gali būti būdinga kelioms valstybėms narėms, arba tam tikrais atvejais būti susijusi su skirtingais ekonomikos sektoriais, nepanaikina galimybės, kad ji bet kuriuo atveju gali būti svarbi aplinkybė siekiant taikyti SESV 108 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą [15], taip pat atsižvelgiant į ypatingas pasekmes, kurių ji galėjo sukelti atitinkamoje valstybėje narėje. Šiuo klausimu pati Komisija savo pareiškimuose pabrėžė, kad Lietuvą stipriai paveikė ekonominė krizė, ir tai, kaip jau buvo nurodyta, buvo pagrindinis veiksnys, kuriuo rėmėsi Taryba ginčijamame sprendime. Be to, Komisija neatmeta galimybės, kad visuotinė ekonominė krizė apskritai gali būti išimtinė aplinkybė.

42. Remdamasis tuo, kas nurodyta, manau, kad Komisija neįrodė akivaizdžios aplinkybių, galinčių pateisinti sprendimo priėmimą pagal SESV 108 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, buvimo vertinimo klaidos.

14 — C-122/94 (Rink. p. I-881, 21 punktas).

15 — Analogiškas Komisijos argumentas buvo atmestas minėto 1996 m. vasario 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 22 punkte.

2. Dėl ginčijamu sprendimu leistų taikyti priemonių netinkamumo ir neproporcingumo

43. Visų pirma Komisija tvirtina, kad paramos žemei įsigyti schemomis neišsprendžiamos struktūrinės problemos, kaip antai mažas žemės ūkio valdų dydis, ir padėtis nepagerinama. Dėl tokios rūšies pagalbos, kokią patvirtino Taryba, padidėtų žemės ūkio paskirties žemės paklausa, o tai lemtų ne žemės ūkio nuosavybės struktūros vystymąsi, bet tokios žemės kainų augimą ir tai galiausiai būtų naudinga ne pirkėjui, bet pardavėjui. Remdamasi Eurostato parengtais duomenimis, kurie atsakant į Teisingumo Teismo prašymą buvo papildyti Lietuvos statistikos departamento pateiktais duomenimis, Komisija pažymi, jog, nepaisant paramos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemos, kuri Lietuvoje egzistavo iki 2003 m., bėgant metams vidutinis žemės ūkio valdų dydis tik nedaug padidėjo. Pateikdama dubliką ji patikslino, kad (Lietuvos vyriausybė to nepaneigė, pozicijoje, pateiktoje gavus Teisingumo Teismo klausimą) 2006 m. ir 2007 m. užfiksuotas augimas bet kuriuo atveju negali būti pagalbos teikimo pasekmė, nes tais metais Lietuva nepranešė Komisijai apie jokias šiuo tikslu patirtas išlaidas. Atsakydama į Teisingumo Teismo raštu pateiktą klausimą Lietuva teigė, jog Eurostato pateikti duomenys susiję daugiausia su nacionalizuotos žemės grąžinimu buvusiems savininkams, o išanalizavus statistiką, susijusią su valstybei priklausančios žemės privatizavimu, dėl kurio buvo numatyta teikti nagrinėjamą pagalbą, matyti didelis vidutinio žemės ūkio sklypų dydžio augimas nuo 2005 m. iki 2009 m.

44. Nepaisydamas Komisijos ir Lietuvos pateikto statistinių duomenų aiškinimo, manau, jog net jeigu iš šių duomenų matyti, kad vidutinis Lietuvos žemės ūkio valdų dydis bėgant metams tik nesmarkiai išaugo, savaime to nepakanka, kad būtų įrodyta, jog Taryba *akivaizdžiai* viršijo savo vertinimo įgaliojimų ribas, nes manė, jog ginčijamame sprendime patvirtintos priemonės yra tinkamos siekiant to sprendimo 10 konstatuojamojoje dalyje minėtų tikslų, tarp kurių, be žemės ūkio valdų struktūros ir ūkininkavimo Lietuvoje veiksmingumo pagerinimo, taip pat minimas toje valstybėje narėje vykdomos žemės ūkio reformos užbaigimas. Be to, nemanau, kad vien teiginio, jog paramos investicijoms įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės suteikimo schemos taikymas neleido sumažinti struktūriniu požiūriu aukšto palūkanų už paskolas žemės ūkio paskirties žemei įsigyti Lietuvoje lygio, nesant įrodymų, pakanka, norint patvirtinti, kad minėta schema akivaizdžiai netinkama siekiant tikslo pagerinti ūkininkų perspektyvas gauti tokias paskolas. Dėl įrodymais taip pat nepagrįsto Komisijos argumento, kad vienintelė pagalbos investicijoms įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės pasekmė – tokios žemės kainų augimas, reikia pabrėžti, kad patvirtinta pagalbos schema siekiama tik perleisti valstybei priklausančią žemę ir tai turi riboti spekuliavimo galimybes.

45. Antra, Komisija tvirtina, kad, siekdama kovoti su krizės pasekmėmis, 2009 m. ji priėmė specialų komunikatą dėl Bendrijos laikinosios valstybės pagalbos priemonių sistemos siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis [16] (toliau – laikinoji sistema), ir remiantis ta sistema dėl tam tikrų dalinių vėliau atliktų pakeitimų [17] buvo leista valstybėms narėms imtis įvairių veiksmų dėl žemės ūkio valdų, tarp kurių visų pirma buvo laikinoji pagalba, kurios dydis daugiausia 15 000 eurų iki 2010 m. pabaigos. Komisija teigia, kad neatsižvelgusi į tokią pagalbą, kuri skirta būtent su krize susijusioms problemoms spręsti, ir visų pirma neišsiaiškinusi, ar minėta pagalba leido išspręsti šias problemas, Taryba pažeidė proporcingumo principą. Be to, Komisija teigia, kad Taryba turėjo atsižvelgti ir į kitus su pagalba susijusius aktus, kaip antai Reglamentą Nr. 1535/2007 [18], kuriais Lietuva galėjo pasinaudoti spręsdama ginčijamame sprendime nurodytas ūkininkų problemas.

16 — OL C 83, p. 1.

17 — Komisijos komunikatas, iš dalies keičiantis Bendrijos laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis (OL C 261, 2009 10 31, p. 2).

18 — 2007 m. gruodžio 20 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1535/2007 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio produktų gamybos sektoriuje (OL L 337, p. 35).

46. Atsižvelgiant į Komisijos argumentus reikia išsiaiškinti, ar ir kokiu mastu Taryba turi atsižvelgti į Sąjungos lygiu jau priimtas priemones, kad būtų išspręsta valstybėje narėje susiklosčiusi situacija, kuria ši remiasi kaip išimtine aplinkybe. Šiuo klausimu, remdamasis tą pačią dieną kaip ir ši išvada pateikiamos išvados byloje C-117/10 96 punkte išdėstytais argumentais, manau, kad Taryba, atlikdama savo vertinimą pagal SESV 108 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, privalo atsižvelgti bent jau į anksčiau priimtas priemones, kurios skirtos *būtent* tam, kad būtų išvengta situacijų, galinčių pateisinti leidimą taikyti nagrinėjamą pagalbą [19], tačiau Taryba neprivalo savo sprendime išnagrinėti ir nurodyti visų teisės taisyklių, kuriomis reglamentuojama aptariama sritis.

47. Šioje byloje iš ginčijamo sprendimo nematyti, kad Taryba būtų nagrinėjusi, ar Lietuva naudojosi pagal laikinąją sistemą suteiktomis galimybėmis ir kokių pasekmių sukėlė šiuo pagrindu vykdyti veiksmai [20]. Vis dėlto reikia nurodyti, kad riboto dydžio tiesioginės išmokos, kurias nurodo Komisija, viena vertus, nors ir sušvelnina ekonominius krizės padarinius, nėra specialiai skirtos intensyvinti investicijoms, kurios skirtos žemės ūkio valdų struktūrai pagerinti ar šioje valstybėje narėje vykdytai žemės reformai papildyti, ir, antra vertus, galėjo būti suteiktos tik iki 2010 m. gruodžio 31 d., kaip, beje, nurodė Lietuva savo 2009 m. lapkričio 12 d. ir 2009 m. gruodžio 4 d. laiškuose Tarybai. Tokiomis aplinkybėmis, mano nuomone, Taryba galėjo pagrįstai manyti, kad tikslingesnė ir ilgiau galiojanti intervencija (galbūt kartu su kitomis priemonėmis) galėjo padėti siekti tikslo sušvelninti finansinės krizės padarinius, ypač palengvinti galimybes gauti kreditą, ir yra geresnė sprendžiant Lietuvos žemės ūkio ekonomikos struktūrines problemas. Tačiau nemanau, kad, kaip teigia Komisija, Taryba turėjo konkrečią pareigą atsižvelgti į Reglamentą Nr. 1535/2007 [21], kuris yra aktas, neskirtas būtent sprendime nurodytiems tikslams siekti. Bet kuriuo atveju ginčijamu sprendimu patvirtinta schema siekiama suintensyvinti investicijas įsigyjant žemės ūkio paskirties žemę, todėl ji taikoma kitu lygiu nei minėtos priemonės.

48. Trečia, Komisija nurodo struktūrinių problemų, kurios turėtų būti išspręstos patvirtintomis priemonėmis, ir tokių priemonių pateisinimo neatitikimą. Šiuo klausimu jau buvo nurodyta, kad ekonominės ir finansinės krizės padariniai žemės ūkio sektoriui Lietuvoje yra esminė priežastis, kuria ginčijamo sprendimo struktūroje grindžiamas nagrinėjamų priemonių suderinamumo pripažinimas. Taigi iš pirmo žvilgsnio Komisija teisi nurodydama prieštaravimą tarp pateisinimo ir Tarybos ginčijamo sprendimo 10 konstatuojamojoje dalyje daromos išvados, t. y. kad „<…> susidarė išimtinės aplinkybės, kuriomis, taikant leidžiančią nukrypti nuostatą ir tik tiek, kiek tai yra būtinai reikalinga siekiant sėkmingai užbaigti žemės reformą ir pagerinti ūkių struktūrą bei ūkininkavimo Lietuvoje veiksmingumą, galima laikyti, kad tokia pagalba yra suderinama su vidaus rinka“. Tačiau jei ginčijamas sprendimas būtų skaitomas atsižvelgiant į Lietuvos pateiktą prašymą (kuris išplaukia būtent iš 2009 m. lapkričio 12 d. laiško Tarybai), paaiškėtų, jog nagrinėjamos priemonės daugiausia skirtos tam, kad būtų baigta ūkio reforma valstybėje narėje, kurios augimas sustojo ar bet kuriuo atveju buvo sulėtėjęs, kaip Lietuvos vyriausybė nurodė savo įstojimo į bylą paaiškinime, dėl neigiamų, išimtinių ir nenumatytų krizės sukeltų Lietuvos žemės ūkio sektoriui pasekmių, kai ir pagilėjo šio sektoriaus struktūrinės problemos, ir sumažėjo ūkininkams, norintiems įsigyti žemės ūkio paskirties žemės, galimybių gauti paskolas. Taip skaitant ginčijamą sprendimą, reikia pabrėžti, kad jame nėra Komisijos nurodyto neatitikimo.

49. Galiausiai Komisija tvirtina, kad patvirtintų priemonių ir jų pasekmių (finansavimo ilgalaikėms paskoloms suteikimas) galiojimo pratęsimas savaime lemia šių priemonių neproporcingumą.

19 — Šiuo klausimu taip pat žr. generalinio advokato G. Cosmas išvadą byloje C-122/94 (140 punktas).

20 — Tačiau reikia nurodyti, jog tiek lapkričio 12 d., tiek gruodžio 4 d. Tarybai adresuotuose laiškuose Lietuvos valdžios institucijos išdėstė priežastis, dėl kurių manė, jog laikinosios sistemos nepakako, kad būtų išspręsti ekonominės ir finansinės krizės sukelti sunkumai.

21 — Minėtas šios išvados 18 išnašoje.

50. Mano nuomone, iš išimtinio Tarybos kompetencijos pagal SESV 108 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą pobūdžio išplaukia, kad pagal šią nuostatą suteikta išimtis turi būti taikoma ribotą laikotarpį ir suteikiama tik tiek, kiek tai būtinai reikalinga siekiant rasti išeitį grindžiant sprendimą nurodytomis aplinkybėmis [22]. Tai reiškia, kad kai sprendimas pagal SESV 108 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą susijęs su pagalbos schemomis, skirtomis taikyti gana ilgą laikotarpį, kaip yra šioje byloje, Taryba turi aiškiai nurodyti priežastis, dėl kurių mano, jog tai būtinai reikalinga remiantis grindžiant pripažinimą dėl suderinamumo nurodytomis aplinkybėmis. Nors šioje byloje ginčijamame sprendime pateikiamos tik skurdžios nuorodos dėl priežasčių, dėl kurių buvo nuspręsta, jog būtina leisti taikyti nagrinėjamą schemą ketverių metų laikotarpiu, jos gali būti suprastos iš šio sprendimo konteksto bei leistų taikyti priemonių pobūdžio, problemų, kurias jos turėjo padėti išspręsti, ir siekiamų tikslų. Be to, klausimą dėl leistinų taikyti priemonių trukmės Lietuva kėlė savo 2009 m. lapkričio 12 d. ir gruodžio 4 d. laiškuose, kuriuose iš esmės rėmėsi dėl finansinės krizės sulėtėjusiu žemės privatizavimo procesu ir tuo, kad jo baigti neįmanoma per trumpą laikotarpį ir bet kuriuo atveju iki 2010 m. gruodžio 31 d., t. y. iki laikinosios sistemos galiojimo pabaigos. Remiantis ginčijamame sprendime teikiama nuoroda į šį prašymą galima teigti, kad Taryba implicitiškai perėmė minėtos valstybės narės išdėstytas priežastis. Galiausiai Taryba šiuos motyvus patikslino ir papildė Teisingumo Teismui pateiktuose savo dokumentuose.

51. Dėl Komisijos pateikto kaltinimo esmės reikia nurodyti, kad iš esmės jis grindžiamas išvada, susijusia su ginčijamu sprendimu suteiktos išimties trukmės ir 2007–2013 m. žemės ūkio gairių taikymo laiko atžvilgiu srities sutapimu, kuris, institucijos ieškovės nuomone, parodo, kad Tarybos pasirinkimas labiau atitinka norą sustabdyti šių gairių galiojimą, nei apriboti išimties taikymą tik tiek, kiek būtinai reikia norint ištaisyti konstatuotus neatitikimus. Taigi, nors reikia atkreipti dėmesį į šį sutapimą, nurodytina, jog atsižvelgiant į sprendimu siekiamus ilgalaikius tikslus (t. y. baigti žemės ūkio reformą) ir į ekonominės ir finansinės krizės padarinių, grindžiant šį sprendimą nurodytų kaip išimtinės aplinkybės, poveikį, kuris gali taip pat tęstis ilgą laikotarpį, Komisijai nepavyko įrodyti, kad, leisdama taikyti nagrinėjamą schemą nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d., Taryba akivaizdžiai viršijo diskrecijos, kuria ji naudojasi vykdydama SESV 108 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje nurodytą kompetenciją, ribas.

52. Remdamasis nurodytais motyvais manau, kad ir ketvirtasis šio ieškinio pagrindas turi būti atmestas.

V – Išvada

53. Remdamasis pateiktais vertinimais Teisingumo Teismui siūlau:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas,

— nurodyti įstojusioms į bylą valstybėms narėms padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

22 — Šiuo klausimu žr. minėtą Sprendimą *Komisija prieš Tarybą* (C-122/94, 25 punktas).